Od redakcji,
z przyjemnością polecamy Państwu mapę, przedstawiającą schemat przebiegu szlaków rowerowych w naszym regionie. To kolejna publikacja, mająca zachęcić wszystkich do uprawiania turystyki aktywnej, konsekwentnie rozwijanej przez samorządy i organizacje społeczne województwa łódzkiego. Prace nad wytyczaniem kolejnych tras trwają bowiem nieprzerwanie. Swoje atrakcje turystyczne starają się wyeksponować nie tylko samorządy lokalne, lecz także entuzjaści „małych ojczyzn" w całym regionie.

Warta, Pilica, Bzura i Rawka, cztery rzeki, stanowiące naturalne ramy regionu, przyciągają wodniaków. Ale najwięcej atrakcji do wyboru mają miłośnicy turystyki rowerowej. Rower to najzdrowszy i najbardziej ekologiczny sposób zwiedzania. Pozwala dotrzeć wszędzie, poruszać się nie tylko po głównych drogach, lecz także ścieżkach i dróżkach, wolnych od spalin i samochodów. W województwie łódzkim funkcjonuje ponad sto szlaków rowerowych, w tym dwie magistrale: Wschód-Zachód i Północ-Południe. Wszystkie są bezpieczne i dobrze oznakowane, prowadząc do najpiękniejszych i najciekawszych zakątków regionu. Każdy może wybrać taki szlak, który go najbardziej interesuje: Bursztynowy, Pałaców i Dworów, Świętego Wojciecha, Diabła Boruty, Cudownych Obrazów, Żubrów, Puszczy Bolimowskiej, a nawet Carskich Łowów - lasy pod Spałą były bowiem ulubionym miejscem polowań rosyjskich carów. Na każdym z nich czekają zabytki, piękne pejzaże, folklor, potrawy regionalne i wiele innych atrakcji.

Tylko podróżując na rowerze, w ciszy i spokoju, można w pełni docenić walory regionu - jego zabytki, parki krajobrazowe, rezerwaty przyrody i urokliwe zakątki, które łatwo przeoczyć, jadąc samochodem. Nic dziwnego, że miłośników turystyki rowerowej przybywa. To już nie swoista moda, lecz świadomy wybór sposobu poznawania Polski. Do wielu miejsc autem po prostu nie da się dojechać. Na terenach objętych ochroną, w parkach narodowych czy rezerwatach obowiązują zakazy. Auto uzależnione jest od dróg i nie dotrze tam, gdzie występują bagna, piaszczyste, polne drogi czy miedze. A na rower nie ma mocnych! To pojazd prawdziwych turystów.

Długo można wyliczać atuty Łódzkiego, ale nic nie zastąpi własnego doświadczenia. Trzeba wsiąść na rower i przekonać się osobiście, ile atrakcji czeka na miłośników tego rodzaju wypoczynku. A jeśli do walorów turystycznych dorzucimy dobrą bazę noclegowo-gastronomiczną, oferta z pewnością zadowoli wszystkich. Mapa, którą Państwu polecamy, pomoże w rowerowych wędrówkach po regionie. Województwo łódzkie czeka na odkrycie - zapewniamy, że naprawdę warto przemierzyć nasze szlaki. Wszystkie!

LEGENDA DO SCHEMATÓW SZLAKÓW:

- ZABYTKOWE BUDOWLE:
  - kościół: drewniany, murowany;
  - zespół klasztorny;
  - zamek, ruiny zamku;
  - pałac, dwór;
  - budynki miejskie;
- CMENTARZE:
  - chrześcijańskie;
  - żydowskie;
  - wojenne;
  - kurhanowe;
  - miejsca bitew; 1939, 1914-15
- OBIEKTY PRZYRODNICZE:
  - rezerwat przyrody;
  - park, pomnikowe drzewa;
  - inne interesujące obiekty;
- INNE:
  - muzeum, skansen, izba muzealna, galeria;
  - grodzisko;
  - inne interesujące obiekty;
  - basen, kąpielisko;

MAGISTRALA ROWEROWA W-E (193 km)

Kalinowa - dwór

Szadek - gotycki kościół NMP

Łódź - willa Klara Adolfa Kindermana na Rudzie

Inowłódz - romański kościół św. Idziego

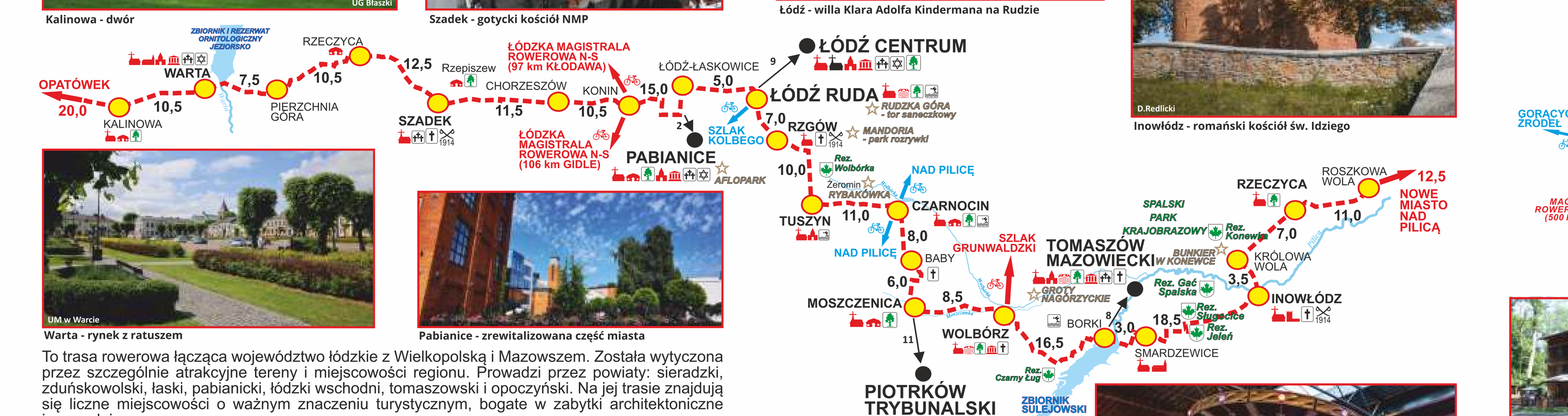

Warta - rynek z ratuszem

Pabianice - zrewitalizowana część miasta

To trasa rowerowa łącząca województwo łódzkie z Wielkopolską i Mazowszem. Została wytyczona przez szczególnie atrakcyjne tereny i miejscowości regionu. Prowadzi przez powiaty: sieradzki, zduńskowolski, łaski, pabianicki, łódzki wschodni, tomaszowski i opoczyński. Na jej trasie znajdują się liczne miejscowości o ważnym znaczeniu turystycznym, bogate w zabytki architektoniczne i przyrodnicze.
Podróżując Magistralą, warto zwiedzić **Wartę**, założoną w średniowieczu. W latach 1465-82 r. wybudowano tu zespół klasztorny bernardynów, w którego skład wchodzą: gotycki kościół pw. Wniebowzięcia NMP z 1479-82 r., przebudowany w 1696-1708 r. w stylu barokowym (we wnętrzu sarkofag bernardyna bł. Rafała z Proszowic); klasztor wzniesiony w stylu gotyckim w 1479-82 r., a przebudowany w 1696 i 1721 r. w stylu barokowym oraz barokowa kaplica z 1726 r. W 1908 r. część klasztoru przeznaczono na szpital dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Najcenniejszym zabytkiem **Szadku** jest gotycki kościół Wniebowzięcia NMP i św. Jakuba Apostoła, zbudowany w latach 1333-1335 r. Warto odwiedzić **Wolbórz**, w którym atrakcje stanowią: dawny pałac biskupów kujawskich (1626, 1768-73), kościół parafialny z XV w. i barokowy park geometryczny z 2. poł. XVIII w.
Na turystów czekają także m.in.: **Rzgów** z zachowanym średniowiecznym układem urbanistycznym, **Tuszyn** zwany w latach 20. XIX w. miastem-ogrodem, powstałym wg koncepcji E. Howarda, w którym zachwycają wille i pensjonaty bogatych fabrykantów w stylu szwajcarskim. Historyczny **Inowłódz** znany jest z romańskiego kościoła św. Idziego, położonego na wysokiej skarpie doliny Pilicy, ufundowanego w 1086 r. przez Władysława Hermana oraz odrestaurowanych fragmentów zamku średniowiecznego zbudowanego w 1. poł. XIV w. przez króla Kazimierza Wielkiego. Ponadto na trasie szlaku znajdują się również dawne rezydencje magnackie, szlacheckie i ziemiańskie m.in.: w **Kalinowej**, **Rzeczycy**, **Czarnocinie**, **Moszczenicy**, a także liczne zabytkowe świątynie (**Warta**, **Szadek**, **Smardzewice**, **Inowłódz**). Obejrzeć można zabytkowe parki podworskie (**Kalinowa**, **Moszczenica**, **Rzeczyca**) oraz rezerwaty przyrody (**Wolbórka**, **Molęda**, **Czarny Ług** czy **Konewka**).
Magistrala łączy miejscowości związane z postaciami historycznymi m.in.: **Czarnocin**, w którym mieszkał Władysław Reymont i **Wolbórz**, gdzie urodził się i zmarł Andrzej Frycz-Modrzewski. Także w **Wolborzu** pracował nad swoimi dziełami Jędrzej Kitowicz, pamiętnikarz epoki Oświecenia. Atrakcją Magistrali jest **Spalski Park Krajobrazowy**.
Magistrala łączy ze sobą dwa największe zbiorniki naszego województwa - **Jeziorsko** i **Sulejowski**, będące ulubionymi miejscami wypoczynku i uprawiania sportów wodnych. W rezerwacie ornitologicznym Jeziorsko można również obserwować wiele gatunków ptaków.

Piotrków Trybunalski - Starówka

Rzgów - park rozrywki Mandoria

Tomaszów Maz. - pałac Ostrowskich

Smardzewice - tama na Zalewie Sulejowskim

MAGISTRALA ROWEROWA N-S (204 km)

Szlak biegnie z Kłodawy (woj. wielkopolskie) przez powiaty: łęczycki, zgierski, pabianicki, bełchatowski i radomszczański, aż do województwa śląskiego. Na jego trasie leżą m.in.: **Łęczyca**, która zachowała średniowieczny układ ulic, a najcenniejszy zabytek stanowi Zamek Królewski, w którym dziś mieści się muzeum, liczne zabytkowe świątynie (w **Siedlcu**, **Parzęczewie**, **Bełdowie**, **Kazimierzu**, **Zelowie**, **Parznie**, **Lutomiersku**, **Łękińsku**, **Radomsku**, **Strzałkowie** i **Gidlach**) oraz drewniane kościółki w **Dobroniu**, **Topoli Królewskiej**, **Kaszewicach**, a także rezydencje magnackie, szlacheckie i ziemiańskie (m.in.: w **Siedlcu**, **Strzyżewicach**, **Bełdowie**, **Klukach**, **Słupi** i **Strzałkowie**). Na szlaku można obejrzeć zabytkowe parki wiejskie (**Porszewice**, **Strzyżewice**), rezerwaty przyrody (**Jasień**, **Łuszczanowice**) i największą w Polsce **Kopalnię Węgla Brunatnego Bełchatów** w Rogowcu. Po drodze warto odwiedzić muzea w **Łęczycy**, **Zelowie**, **Radomsku** czy **Gidlach**. Można również wypocząć w ośrodkach wypoczynkowych na **Słoku** czy **Wawrzkowiźnie**.

Łęczyca - Zamek Królewski

Ldzań - młyn wodny

Bełchatów - Muzeum Regionalne

Radomsko - Muzeum

Gidle - Bazylika Wniebowzięcia NMP

SZLAK GRUNWALDZKI (193 km)

Dla upamiętnienia 600. rocznicy Bitwy pod Grunwaldem oznakowano szlak rowerowy, stanowiący część ogólnopolskiego szlaku kulturowego, wiodącego historyczną trasą przemarszu wojsk Jagiełły przed bitwą pod Grunwaldem - od Krakowa do miejsca bitwy i Malborka. Trasę przemarszu dokładnie opisał w *Kronikach* Jan Długosz. Jagiełło wyruszył na Grunwald z Krakowa przez Kielecczyznę, dalej przez Żarnów, Sulejów, Wolbórz, Lubochnię, Wysokienice i Samice do przeprawy przez Wisłę w Czerwińsku.
Łódzki odcinek szlaku rozpoczyna się w **Żarnowie**, którego wizytówką jest romański kościół św. Mikołaja z XII w. Dalej biegnie do **Paradyża**, gdzie warto zobaczyć barokowy zespół klasztorny oo. bernardynów z XVIII w., na który składają się bazylika Przemienienia Pańskiego oraz budynki klasztorne. Następnie trasa prowadzi do **Aleksandrowa**, obok rezerwatu Saksonek, wzdłuż malowniczych terenów Pilicy, aż do zespołu klasztornego opactwa cystersów w **Sulejowie**, który stanowi jeden z najlepiej zachowanych obiektów romańskich w Polsce. Na trasie króla Władysława Jagiełły znalazł się również **Wolbórz**, gdzie obecnie możemy zobaczyć zespół parkowo-pałacowy biskupów kujawskich, kolegiatę pw. św. Mikołaja, kamieniczki w rynku z XIX w. Z Wolborza kierujemy się do **Ujazdu**, którego wizytówkę stanowi kościół św. Wojciecha z XVII w., z rokokowymi ołtarzami. Znajduje się tu również pałac Ostrowskich z 1812 r. a wokół niego park z cennym starodrzewiem. Kolejną miejscowością na trasie jest **Lubochnia** z zabytkowym kościołem pw. Wniebowzięcia NMP z XIX/XX w., a następnie **Wysokienice** oraz **Samice**. Ostatnią miejscowością na łódzkim odcinku szlaku jest **Bolimów**, gdzie znajdują się: późnorenesansowy kościół Świętej Trójcy wzniesiony w 1660-67 r., kościół św. Anny z 1635 r., cmentarz wojenny z I w. św. oraz warsztat ceramiki artystycznej.

Ujazd - pałac Ostrowskiego

Zbiornik Sulejowski

Żarnów - kościół św. Mikołaja z XII w.

Skierniewice - pałac Prymasowski

Podklasztorze - wnętrze kościoła

SZLAK BURSZTYNOWY (274 km)

Tum - romańska archikolegiata

Zbiornik Jeziorsko - „sieradzkie morze"

Konopnica - panorama z reliktu dawnego grodziska

Łaszew - drewniany kościół typu wieluńskiego

Łowicz - Boże Ciało

Maurzyce - Łowicki Park Etnograficzny

Nieborów - pałac Radziwiłłów

Łowicz - kościół Pijarów

Szlak prowadzi przez teren niemal całego województwa, obejmując historyczne ziemie: wieluńską, sieradzką, łęczycką i księstwo łowickie. Pozwala poznać trakty komunikacyjne znane od czasów starożytnych. Wędrowali nimi kupcy z basenu Morza Śródziemnego, zmierzający na północ po bursztyn, ceniony zwłaszcza w Cesarstwie Rzymskim. Droga wiodła znad Adriatyku przez ziemie polskie do wybrzeży Bałtyku, do Sambii (obwód kaliningradzki w Rosji). Naturalnymi szlakami wędrówek były rzeki. W międzyrzeczu Warty i Prosny najstarsze zabytki z bursztynu datowane są na wczesną epokę brązu (1500-1200 lat p.n.e.).
Szlak pomiędzy Akwileą a wybrzeżem Bałtyku prowadził przez Polskę kilkoma odnogami. Jedna z nich, biegnąca wzdłuż Prosny przez starożytny Kalisz, rozdzielała się na kierunek północny i wschodni, wzdłuż Bzury ku Wiśle. Szczególną rolę odgrywała Warta - niezwykle ważna arteria komunikacyjna, przy której powstawały liczne osady. Dzięki temu ziemia łódzka znalazła się w centrum bursztynowej „magistrali" Rzym - Dunaj - Bałtyk.
W Łódzkiem szlak dzieli się na dwie części: Nadwarciański i Nadbzurzański. **Nadwarciański** biegnie wzdłuż Warty od wsi Załęcze Małe, przez Przywóz, Krzeczów, do Osjakowa. Tam przechodzi na prawą stronę doliny Warty i przez Konopnicę, Burzenin, Strońsko, Sieradz, Wartę do Uniejowa. Po drodze mija stary ośrodek grodowy w **Rudzie**, starożytne kurhany w **Przywozie** i **Strobinie**, dawny gród rycerski w **Konopnicy** oraz **Sieradz** - niegdyś siedzibę kasztelanii, podobnie jak **Ruda** i **Spycimierz**. Historycznymi miastami są również **Warta** i **Uniejów**. Na odcinku od tamy na Jeziorsku do Spycimierza, szlak prowadzi przez województwo wielkopolskie razem z niebieskim Nadwarciańskim Szlakiem Rowerowym. W pobliżu wsi **Łęg Piekarski** odkryto groby książęce z licznymi skarbami, w większości importami z Cesarstwa Rzymskiego. Dla turystów kierujących się na północ, na Kujawy, od Uniejowa prowadzi oznakowany Nadwarciański Szlak Rowerowy. Kilkanaście kilometrów na północ od granicy województwa, na tym szlaku, znajduje się jedno z najważniejszych miejsc pamięci narodowej regionu - Chełmno nad Nerem. Był tu niemiecki obóz straceń, gdzie zamordowano ponad 200 tys. ludzi, w większości mieszkańców miast województwa łódzkiego. Nadwarciański odcinek szlaku to również liczne pamiątki związane z linią obrony Kampanii Wrześniowej w 1939 r. Wojna rozpoczęła się w rejonie **Wielunia** od zbombardowania miasta, a następnie na kilka dni zatrzymała się na linii Warty. Cmentarze wojenne znajdują się w **Konopnicy**, **Strońsku** i **Glinnie**, zaś liczne mogiły - na cmentarzach nadwarciańskich miejscowości.
Szczególną atrakcją szlaku są jego walory przyrodnicze. Prowadzi on przez dwa parki krajobrazowe: **Załęczański** oraz **Międzyrzecza Warty i Widawki**, a także wzdłuż zbiornika Jeziorsko. **Nadbzurzański** odcinek to niezwykle interesująca trasa Pradoliną Bzury-Neru. Wzdłuż rzek prowadził kiedyś szlak bursztynowy na Kurpie i dalej do Sambii. Obecnie na trasie zwiedzić można miasta historyczne: **Łęczycę** (wraz z dawnym grodziskiem i kolegiatą w **Tumie**) i **Łowicz**. Region Łowicza słynie z kultywowanej od wieków tradycji i sztuki ludowej. Szlak w regionie łódzkim kończy się na jego granicy w pobliżu **Bolimowa** - miejsca tragicznego, pamiętającego I wojnę światową i pierwsze w historii użycie gazów bojowych w 1915 r. Nadbzurzański odcinek szlaku przywołuje wspomnienia krwawej, trwającej niemal miesiąc bitwy Nad Bzurą. Pamiątką po niej są liczne cmentarze wojenne, zaś jej historię ukazują zbiory muzeum w **Kutnie** oraz inscenizacje bitwy odbywające się corocznie we wrześniu.

Sieradz - Klasztor Sióstr Urszulanek

Spycimierz - dywany kwietne na święto Bożego Ciała

SZLAK ROWEROWY W CENTRUM POLSKI (307 km)

Kutno - dziedziniec Muzeum Pałac Saski

Besiekiery - ruiny zamku

Oporów - Zamek Oporowskich

Świnice Warckie - Sanktuarium św. Faustyny Kowalskiej

Zgierz - Miasto Tkaczy

Łódź-Łagiewniki - klasztor Franciszkanów

Szlak W Centrum Polski oznakowany jest kolorem niebieskim i liczy ponad 300 km długości. Przebiega przez powiaty: kutnowski, łęczycki, zgierski oraz miasto Łódź. Nazwę zawdzięcza geometrycznemu „centrum" Polski, które znajduje się w pobliżu **Piątku**. Zlokalizowany dzięki badaniom specjalistów „środek Polski" oznaczony jest symbolicznym pomnikiem w **Piątku**. Na trasie szlaku szczególnie godny polecenia jest **Oporów** z gotyckim zamkiem na wyspie - jednym z najcenniejszych zabytków w kraju. Dziś w zamku mieści się muzeum. Warto też zwiedzić zespół klasztorny oo. Paulinów. Na szlaku znajdują się liczne zabytkowe świątynie (m.in.: w **Modlnej**, **Pęcławicach**, **Łękach Kościelnych**, **Piątku**, **Orłowie**, **Żychlinie**, **Grochowie**, **Mnichu**, **Bedlnie**, **Głogowcu** i **Parzęczewie**). Turystyczną perłą jest **Łęczyca** z zamkiem zbudowanym przez Kazimierza Wielkiego oraz pobliski **Tum**. Wznosi się tam romańska archikolegiata z XII w. Kilkaset metrów od świątyni znajduje się grodzisko z czasów Bolesława Krzywoustego, które pełniło bardzo ważną rolę obronno-handlową. Od 2022 r. można tu podziwiać zrekonstruowane wały, bramę, wieżę i studnię połączone z pobliskim skansenem w **Kwiatkówku** - Łęczycką Zagrodą Chłopską - skupiający zabudowę łęczyckiej wsi z XIX/XX w. Na szlaku warto odwiedzić zachowane dawne rezydencje magnackie, szlacheckie i ziemiańskie. Zobaczyć je można m.in. w: **Sokolnikach**, **Kterach**, **Młogoszynie**, **Łaniętach**, **Krośniewicach**, **Siemianowie**, **Miłonicach** i **Zbylczycach**. Uzupełnieniem zabytków architektonicznych są zachowane parki wiejskie, które można podziwiać np. w **Siemienicach** i **Skotnikach**. Niewątpliwą atrakcją szlaku są rezerwaty przyrody (**Dąbrowa Świetlista**, **Dąbrowa Grotnicka**, **Las Łagiewnicki**, **Grądy nad Lindą**, **Grądy nad Moszczenicą**). Szczególnie godny uwagi jest **Las Łagiewnicki** - jeden z największych lasów miejskich w Europie, położony w obrębie Łodzi. Na turystów przemierzających Szlak W Centrum Polski czekają też muzea w **Kutnie**, **Krośniewicach**, **Oporowie** czy **Zgierzu**. **Krośniewice** były główną stacją Krośniewickiej Kolei Dojazdowej - najdłuższej w Europie linii wąskotorowej (ponad 130 km), zbudowanej w 1915 r. przez armię niemiecką na potrzeby frontu. Kolejka jest wprawdzie nieczynna, ale można obejrzeć zachowane budynki stacyjne. W **Zgierzu** zachowały się unikalne drewniane domy tkaczy z XIX w., obrazujące początki przemysłu włókienniczego i tekstylnego w regionie (pierwsze manufaktury powstawały właśnie w Zgierzu i Ozorkowie). Zabytkowe domy sukienników objęto ochroną w formie Parku Kulturowego Miasto Tkaczy. Dziś działają w nich m.in.: muzeum, punkt informacji turystycznej czy restauracja.

Tum - grodzisko średniowieczne

Kwiatkówek - skansen Łęczycka Zagroda Chłopska

Łagiewniki - kapliczki św. Rocha i św. Antoniego

Piątek - geometryczny środek Polski

SZLAK ROWEROWY GORĄCYCH ŹRÓDEŁ (197 km)

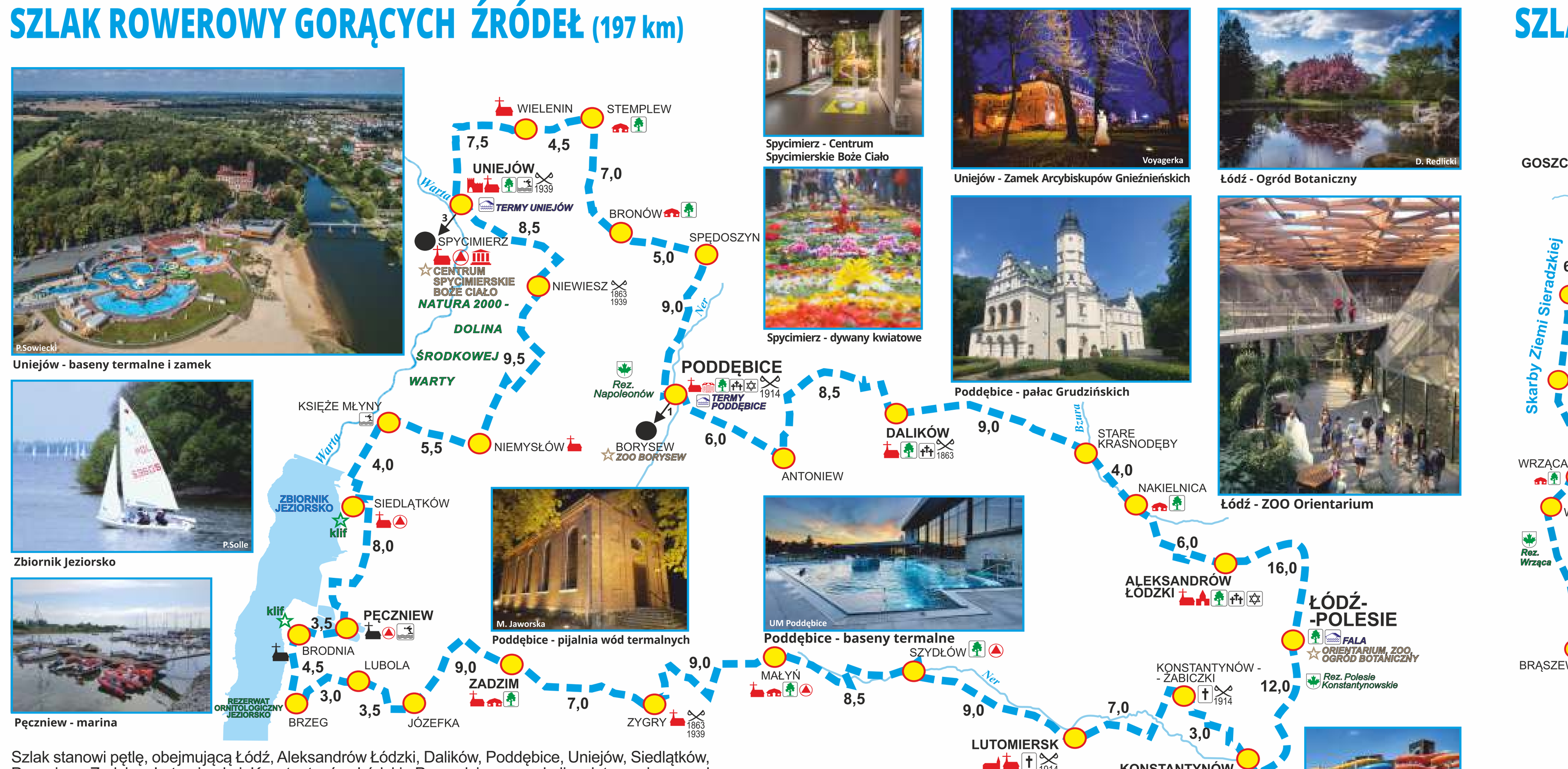

Uniejów - baseny termalne i zamek

Zbiornik Jeziorsko

Pęczniew - marina

Poddębice - pijalnia wód termalnych

Spycimierz - Centrum Spycimierskie Boże Ciało

Spycimierz - dywany kwiatowe

Uniejów - Zamek Arcybiskupów Gnieźnieńskich

Poddębice - pałac Grudzińskich

Poddębice - baseny termalne

Łódź - Ogród Botaniczny

Łódź - ZOO Orientarium

Szlak stanowi pętlę, obejmującą Łódź, Aleksandrów Łódzki, Dalików, Poddębice, Uniejów, Siedlątków, Pęczniew, Zadzim, Lutomiersk i Konstantynów Łódzki. Prowadzi przez okolice interesujące pod względem historycznym i atrakcyjne przyrodniczo. Gorące Źródła to oczywiście historyczny **Uniejów**, gdzie z leczniczych właściwości wód geotermalnych korzysta coraz więcej kuracjuszy i turystów. Uniejowskie termy stały się jedną z największych atrakcji województwa. Miasto jest też znane z pięknego zamku o bogatej przeszłości, otoczonego parkiem oraz zabytkowego kościoła z grobowcem bł. Bogumiła. Na turystów czekają **Aleksandrów** i **Konstantynów**. W czasach dynamicznego rozwoju przemysłu tekstylnego i włókienniczego w regionie były to gospodarcze satelity Łodzi, noszące nazwy pochodzące od imion członków rodziny carskiej. Warto zwrócić uwagę na wciąż mało znany fragment historii tych miast. Niewielu turystów wie, że oba miasta zostały niemal doszczętnie zniszczone podczas walk rosyjsko-niemieckich w październiku i listopadzie 1914 r. Pamiątką po zaciekłych walkach są cmentarze wojenne, a na grobach żołnierzy obu armii są również nazwiska polskie. **Łódź** to osobny rozdział - warto zatrzymać się tu kilka dni, aby zwiedzić największy w Europie cmentarz żydowski, fabrykanckie pałace z czasów „Ziemi obiecanej", słynne w całej Europie centrum handlowo-rozrywkowe Manufaktura, a także ZOO Orientarium, Ogród Botaniczny i aquapark *Fala*. Historyczny **Lutomiersk** to miejsce licznych śladów dawnego osadnictwa nad Nerem. Dziś w miejscu dawnego zamku znajduje się zespół klasztorny. W **Zygrach** atrakcją jest wieża telewizyjna oraz klasycystyczny kościół. W pobliskiej miejscowości **Byki** znajduje się kapliczka, wzniesiona w miejscu grobu powstańców 1863 r., poświęcona poległym w wojnach i powstaniach. W **Zadzimiu** uwagę przyciągają kościół oraz park podworski. **Zbiornik Jeziorsko** to ulubione miejsce wypoczynku i uprawiania sportów wodnych. Warto zwiedzić tamę spiętrzającą zbiornik, obserwować ptaki w rezerwacie ornitologicznym oraz podziwiać klify ciągnące się w okolicy **Brodni** oraz **Popowa**. Można również odwiedzić kościół w **Siedlątkowie** znany z obrazu Matki Boskiej słynącego cudami. **Poddębice** słyną z renesansowych budowli - pałacu oraz kościoła św. Katarzyny Męczennicy. Oba zabytki pochodzą z XVII w. (budowę rozpoczęto w 1610 r.) i należą do architektonicznych pereł regionu. Warto skorzystać również z Term Poddębice, w których woda bogata w związki krzemu sprzyjaja lepszemu nawilżeniu i oczyszczeniu skóry.

Zadzim - park *Dereniowy Skarb*

Lutomiersk - klasztor Salezjanów

Łódź - Aquapark *Fala*

Małyń - dawny młyn wodny na Nerze

Konstantynów Łódzki - ośrodek Nad Stawem

SZLAKI ROWEROWE ZIEMI SIERADZKIEJ (419 km)

Sieradz - Plac Teatralny

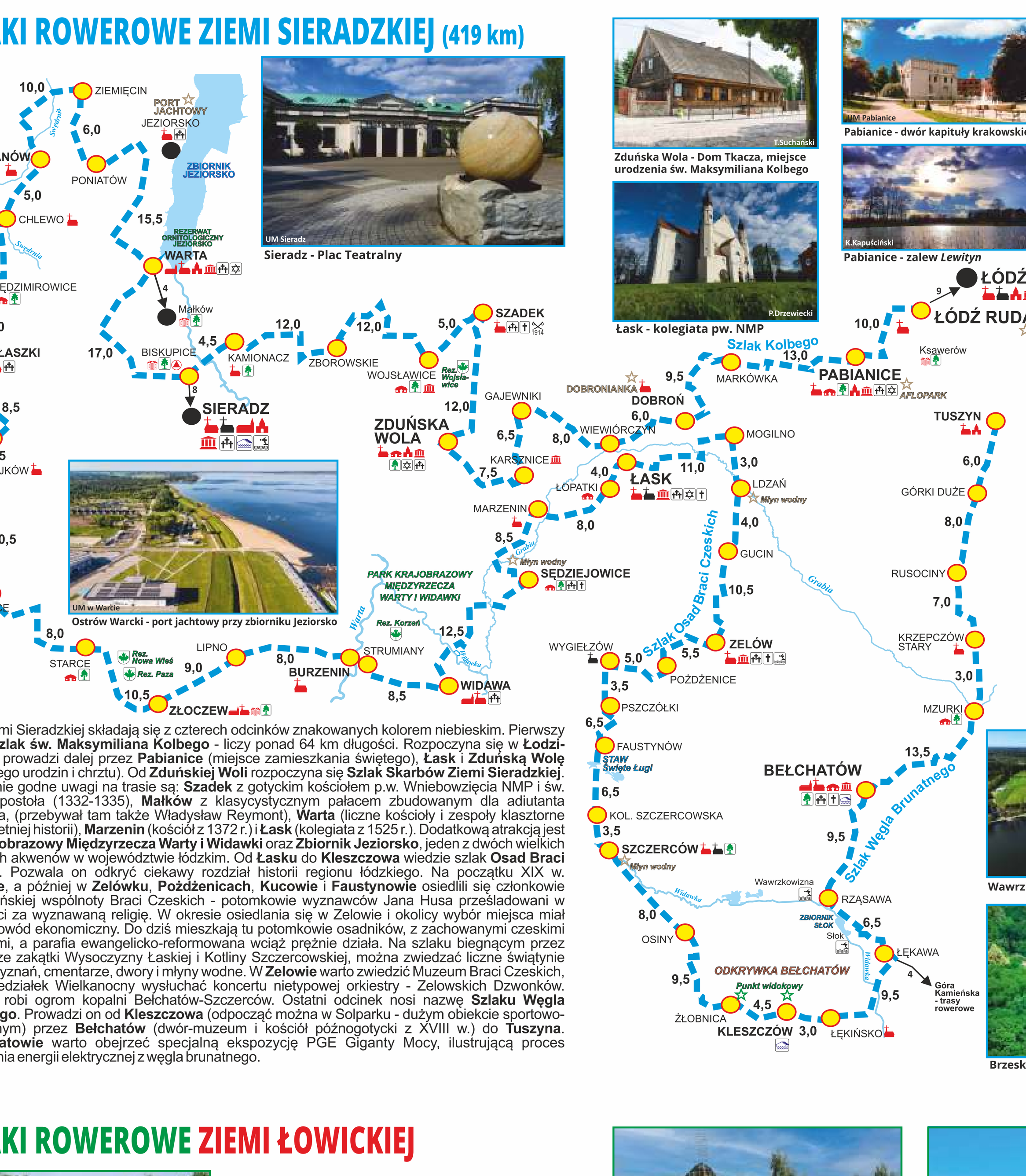

Ostrów Warcki - port jachtowy przy zbiorniku Jeziorsko

Zduńska Wola - Dom Tkacza, miejsce urodzenia św. Maksymiliana Kolbego

Łask - kolegiata pw. NMP

Pabianice - dwór kapituły krakowskiej

Pabianice - zalew *Lewityn*

Łódź - tor saneczkowy na Rudzkiej Górze i panorama miasta

Tuszyn - kąpielisko *Młynek*

Okolice Szczercowa - schrony bojowe Linii Warty i Widawki

Wawrzkowizna - ośrodek sportu i rekreacji

Brzeski - młyn wodny *Krzywda*

Szlaki Ziemi Sieradzkiej składają się z czterech odcinków znakowanych kolorem niebieskim. Pierwszy z nich - **Szlak św. Maksymiliana Kolbego** - liczy ponad 64 km długości. Rozpoczyna się w **Łodzi-Rudzie** i prowadzi dalej przez **Pabianice** (miejsce zamieszkania świętego), **Łask** i **Zduńską Wolę** (miejsce jego urodzin i chrztu). Od **Zduńskiej Woli** rozpoczyna się **Szlak Skarbów Ziemi Sieradzkiej**. Szczególnie godne uwagi na trasie są: **Szadek** z gotyckim kościołem p.w. Wniebowzięcia NMP i św. Jakuba Apostoła (1332-1335), **Małków** z klasycystycznym pałacem zbudowanym dla adiutanta Napoleona, (przebywał tam także Władysław Reymont), **Warta** (liczne kościoły i zespoły klasztorne o kilkusetletniej historii), **Marzenin** (kościół z 1372 r.) i **Łask** (kolegiata z 1525 r.). Dodatkową atrakcją jest **Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki** oraz **Zbiornik Jeziorsko**, jeden z dwóch wielkich sztucznych akwenów w województwie łódzkim. Od **Łasku** do **Kleszczowa** wiedzie szlak **Osad Braci Czeskich**. Pozwala on odkryć ciekawy rozdział historii regionu łódzkiego. Na początku XIX w. w **Zelowie**, a później w **Zelówku**, **Pożdżenicach**, **Kucowie** i **Faustynowie** osiedlili się członkowie chrześcijańskiej wspólnoty Braci Czeskich - potomkowie wyznawców Jana Husa prześladowani w przeszłości za wyznawaną religię. W okresie osiedlania się w Zelowie i okolicy wybór miejsca miał głównie powód ekonomiczny. Do dziś mieszkają tu potomkowie osadników, z zachowanymi czeskimi nazwiskami, a parafia ewangelicko-reformowana wciąż prężnie działa. Na szlakach biegnącym przez malownicze zakątki Wysoczyzny Łaskiej i Kotliny Szczercowskiej, można zwiedzać liczne świątynie różnych wyznań, cmentarze, dwory i młyny wodne. W **Zelowie** warto zwiedzić Muzeum Braci Czeskich, a w Poniedziałek Wielkanocny wysłuchać koncertu nietypowej orkiestry - Zelowskich Dzwonków. Wrażenie robi ogrom kopalni Bełchatów-Szczerców. Ostatni odcinek nosi nazwę **Szlaku Węgla Brunatnego**. Prowadzi on od **Kleszczowa** (odpocząć można w Solparku - dużym obiekcie sportowo-rekreacyjnym) przez **Bełchatów** (dwór-muzeum i kościół późnogotycki z XVIII w.) do **Tuszyna**. W **Bełchatowie** warto obejrzeć specjalną ekspozycję PGE Giganty Mocy, ilustrującą proces wytwarzania energii elektrycznej z węgla brunatnego.

Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego
Departament Sportu i Turystyki
turystyka@lodzkie.pl
www.lodzkie.pl

Redakcja i skład:
Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego
Departament Sportu i Turystyki
Wydział Turystyki
ul. Roosevelta 15, 90-056 Łódź

Materiał źródłowy kartograficzny:
na podstawie Atlasu Turystycznego Województwa Łódzkiego
Departament Geodezji, Kartografii i Geologii
Wydział Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej
ul. Solna 14, 91-423 Łódź
rsip.lodzkie.pl
geoportal.lodzkie.pl
mapy.lodzkie.pl

Materiał zdjęciowy:
Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego,
jednostki samorządu terytorialnego i instytucje im podległe,
Lokalne Grupy Działania, autorzy

Projekt graficzny:
Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego
Departament Promocji
Wydział Projektów Graficznych
al. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź
graficy@lodzkie.pl

PUBLIKACJA BEZPŁATNA
ŁÓDŹ 2026

ISBN: 978-83-977243-8-9

www.lodzkie.pl/turystyka

ŁÓDZKIE
URZĄD MARSZAŁKOWSKI

SZLAKI ROWEROWE
regionu łódzkiego

MAPA TEMATYCZNA 1:270 000

SZLAK ROWEROWY ZIEMI RAWSKIEJ (250 km)

Głowno - Zalew Mrożyczka

Kołacinek - Dinopark

Lipce Reymontowskie - izba muzealna

Rogów - Arboretum

Rogów - zabytkowa Kolej Wąskotorowa

Stara Rawa - dolina rzeki Rawki

Szlak Ziemi Rawskiej oznakowany został kolorem niebieskim i składa się z dwóch odcinków: **Szlaku Ziemi Rawskiej** o długości 145,5 km oraz **Rawskiej Ósemki** o długości 104,5 km. W **Wiączyniu Dolnym** znajduje się jeden z największych w województwie łódzkim cmentarzy wojennych z 1914 r., ufundowany przez rodzinę fabrykanta Karola Scheiblera. Dinopark i Kraina Świętego Mikołaja w **Kołacinku** przyciągają wycieczki dzieci z całego regionu. W **Żelaznej**, w 1944 r., zmarła Maria Rodziewiczówna - autorka popularnych powieści, m.in.: „Dewajtis", „Lato leśnych ludzi", tworząca na przełomie XIX i XX w. W **Tworzyjankach** warto obejrzeć willę pod nr 12 i park willowy z pocz. XX w. Okolice **Koluszek**, **Brzezin** i **Rogowa** obejmują tereny pobojowisk z okresu I wojny światowej. Na szlaku godne uwagi są **Gałkówek** i las rozciągający się między **Justynowem**, **Borową** i **Zieloną Górą**. Był to teren decydującego starcia podczas „bitwy łódzkiej" w listopadzie 1914 r. W lesie zachowały się okopy rosyjskie, a także Gaj Benedykta XVIII - 300 sosen, które wyrosły z nasion pobłogosławionych przez Ojca Świętego. Gaj poświęcony jest pamięci 20 tys. żołnierzy poległych tu 23 listopada 1914 r. W Izbie Muzealnej im. Leokadii Marciniak w **Gałkowie Dużym** można obejrzeć przedmioty znalezione na pobojowisku - bagnety, karabiny, elementy wyposażenia żołnierskiego, a także fotografie archiwalne i dokumenty. W **Rawie Mazowieckiej**, o której kroniki wspominają 75 lat wcześniej niż o Warszawie, warto zobaczyć gotycki zamek z końca XIV w. W **Babsku** uwagę przykuwa grób Konstancji Gładkowskiej, młodzieńczej miłości Fryderyka Chopina, a także cmentarz parafialny i carski cmentarz wojskowy z początków XX w. Szlak prowadzi przez liczne wsie i miasteczka, łącząc zabytki architektury sakralnej, pałacowej i dworskiej, a także unikalne atrakcje i pomniki przyrody nieożywionej. Urozmaiceniem trasy jest linia Rogowskiej Kolei Wąskotorowej, zbudowanej w 1915 r. przez Niemców na potrzeby frontu, który przez pół roku utrzymywał się na rzece Rawce.

Rawa Mazowiecka - Zamek Książąt Mazowieckich

Rawa Mazowiecka - jatki miejskie

Wola Chojnata - pałac Chojnata

SZLAK ROWEROWY NAD PILICĘ (196 km)

Tuszyn - kościół św. Witalisa

Piotrków Trybunalski - pałac Rudowskich

Bąkowa Góra - ruiny dworu obronnego oraz dwór Małachowskich

Przedbórz - kościół św. Aleksego

Łódź - kąpielisko *Stawy Jana*

Trzy Morgi - *Małpi most*

Sulejów-Podklasztorze - Opactwo Cystersów

Trasa szlaku ma około 200 km i łączy stolicę województwa łódzkiego z Piotrkowem Trybunalskim oraz z terenami doliny Luciąży i doliny środkowej Pilicy. W **Łodzi** swój początek ma przy zielonym szlaku rowerowym, między Stawami Jana a parkiem na Młynku. W pierwszej części prowadzi nas przez okolice Zalewu Czarnocin i **Moszczenicę**, aż do Zbiornika Bugaj znajdującego się na wschodnich obrzeżach **Piotrkowa Trybunalskiego**. Stamtąd kierujemy się do **Kolonii Witów** oraz tamy na Luciąży w **Kłudzicach**. Dalej szlak wiedzie już wzdłuż rzeki, niedaleko Zbiornika Cieszanowice, aż do miejscowości **Przeręba**, w pobliżu której Luciąża ma swoje źródła. Jadąc dalej na południe, docieramy do **Rezerwatu Góra Chełmo**, chroniącego las, wychodnie piaskowców kredowych oraz grodzisko, a następnie do **Wielgomłynów** i **Maluszyna**, gdzie po raz pierwszy spotykamy Pilicę. W Maluszynie szlak skręca na północ i podążając lewym brzegiem Pilicy, prowadzi przez **Przedbórz**, **Bąkową Górę**, **Majkowice**, aż do **Sulejowa**. Wykorzystując sieć szlaków rowerowych mamy możliwość utworzenia pętli, jadąc dalej z Sulejowa oznakowanym na czerwono Szlakiem Grunwaldzkim, a następnie zjeżdżając na Łódzką Magistralę Rowerową W-E w Wolborzu w stronę Moszczenicy.
Szlak rowerowy „Nad Pilicę" charakteryzuje się niezwykłymi walorami przyrodniczo-krajoznawczymi. Bezpośrednio przy szlaku znajdują się liczne obiekty historyczne, miejsca kultu Matki Bożej, rezerwaty przyrody, grodziska stożkowe (nad Luciążą w okolicach **Łochyńska** i **Mierzyna** oraz nad Pilicą w okolicach **Majkowic**) oraz pozostałości kamieniołomów (w miejscowości **Kurnędz**. Odcinek szlaku od Sulejowa do Łęgu Ręczyńskiego biegnie wzdłuż granicy **Sulejowskiego Parku Krajobrazowego**.
Wśród zabytków architektury sakralnej należy wyróżnić barokowy zespół poklasztorny oo. Norbertanów z kościołem pw. św. Małgorzaty i św. Augustyna w **Kolonii Witów**. Po rekoronacji cudownego obrazu Matki Bożej Zwiastowania kościół ten uzyskał miano sanktuarium. Niedaleko **Trzepnicy**, na wzgórzu przy drodze z Gorzkowic do Ręczna, stoi neogotyckie Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia, zwane **Pocieszną Górką**. W **Wielgomłynach** natomiast znajduje się Sanktuarium Matki Boskiej Bolesnej (Bolesnej Pani Wielgomłyńskiej) wraz z zespołem klasztornym oo. Paulinów - przykład sakralnego budownictwa gotyckiego i barokowego.
W **Sulejowie** znajduje się jeden z najlepiej zachowanych obiektów romańskich w Polsce, czyli zespół klasztorny opactwa cystersów. Jest to również jedyne w Polsce cysterskie opactwo warowne z tak dobrze zachowanymi i silnie rozwiniętymi obwarowaniami klasztornymi.
Miłośnicy architektury obronnej będą mieli okazję podziwiać ruiny zamków w **Przedborzu**, **Bąkowej Górze** i **Majkowicach**. Natomiast w miejscowości **Przeręb** znajdują się pozostałości fundamentów warowni rycerskiej.
Charakterystycznym elementem polskiego krajobrazu są dwory, które można zobaczyć, poruszając się Szlakiem rowerowy „Nad Pilicę", m. in. w **Czarnocinie**, **Milejowie**, **Trzepnicy**, **Granicach**, **Maluszynie** i **Bąkowej Górze**. Innym nieodłącznym elementem polskiej wsi są przydrożne krzyże i kapliczki. Warto zwrócić uwagę na miejsce o wyjątkowej, tajemniczej atmosferze. Kapliczka, widoczna z dalszej perspektywy, sprawia wrażenie jakby wyłaniała się z tafli wody zalewu Cieszanowice. Jest to jedyna pozostałość po nieistniejącej już wsi Borowiec. Mieszkańcy Borowic, ale też wsi Kuźnica Żerechowska, Łęgoń, Wygoda, Trzciniec zostali przesiedleni podczas budowy zalewu.

Majkowice - ruiny zamku

SZLAKI ROWEROWE ZIEMI ŁOWICKIEJ

Kiernozia - pałac Łączyńskich

Sobota - pałacyk Zawiszów

Walewice - pałac Walewskich

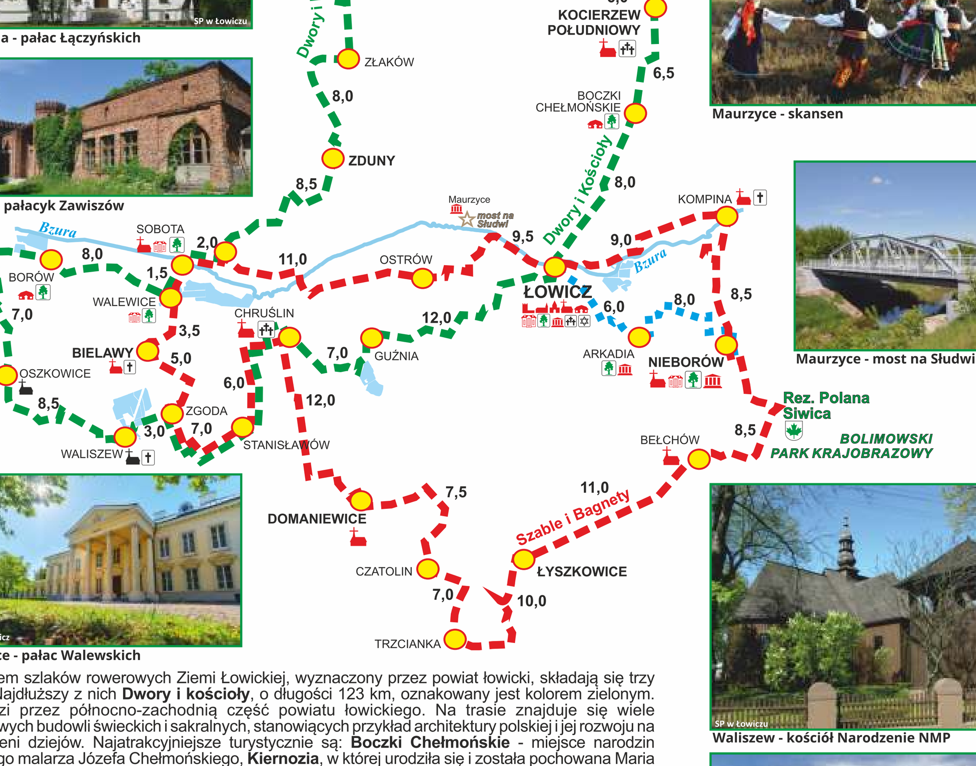

Maurzyce - skansen

Maurzyce - most na Słudwi

Waliszew - kościół Narodzenie NMP

Łowicz - klasycystyczny ratusz

Łowicz - bazylika katedralna

Nieborów - pałac Radziwiłłów

Arkadia - Świątynia Diany

Na system szlaków rowerowych Ziemi Łowickiej, wyznaczony przez powiat łowicki, składają się trzy szlaki. Najdłuższy z nich **Dwory i kościoły**, o długości 123 km, oznakowany jest kolorem zielonym. Prowadzi przez północno-zachodnią część powiatu łowickiego. Na trasie znajduje się wiele zabytkowych budowli świeckich i sakralnych, stanowiących przykład architektury polskiej i jej rozwoju na przestrzeni dziejów. Najatrakcyjniejsze turystycznie są: **Boczki Chełmońskie** - miejsce narodzin wybitnego malarza Józefa Chełmońskiego, **Kiernozia**, w której urodziła się i została pochowana Maria Walewska, ukochana Napoleona Bonapartego, a także **Sobota** (kościół z XVII w. i zespół dworski z XVI w.), **Walewice** (pałac Marii Walewskiej z freskami z pocz. XIX w.), **Borów** (związany z postacią Władysława Grabskiego, który przeprowadził w II RP reformę walutową, dzięki czemu zyskał przydomek „ojca polskiej złotówki") oraz **Waliszew**, **Chruślin** i oczywiście sam **Łowicz**. Miasto i region znane są z wielobarwnych pasiastych strojów ludowych i wycinanek. Łowickie pasiaki można podziwiać co roku podczas procesji i uroczystości Bożego Ciała. Czerwony szlak **Szable i Bagnety**, liczący 119 km, wiedzie przez południową część powiatu łowickiego i prowadzi do miejsc związanych z najważniejszymi wydarzeniami historycznymi regionu i kraju - powstań narodowych i obu wojen światowych. Godne uwagi są m.in. cmentarze poległych w czasie Powstania Styczniowego, bitwy łódzkiej z listopada i grudnia 1914 r., a także groby żołnierzy polskich, którzy zginęli w bitwie nad Bzurą we wrześniu 1939 r. W **Czatolinie** upamiętniono miejsce pierwszego zrzutu alianckiego nad okupowaną Polską dla partyzantów Armii Krajowej. Niebieski **Szlak Książęcy** jest najkrótszy i liczy 14 km. Znajduje się w południowo-zachodniej części powiatu łowickiego. Jego najważniejsze atrakcje to park romantyczny w **Arkadii**, założony przez Helenę Radziwiłł w 1778 r., neogotycki kościół oraz pałac w pobliskim **Nieborowie**. Pałac został zbudowany w latach 1766-1768 przez Michała Radziwiłła i obecnie pełni funkcję muzeum, prezentując bogate zbiory starodruków i malarstwa.

Bolimowski Park Krajobrazowy - Rezerwat przyrody *Polana Siwica*